

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 263. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358454768/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

spørger ogsaa Julius straks sin Elskede, om hendes Barn, hvis det bliver en Pige, skal opdrages til Portræt- eller Landskabsmaleriet. Alene som Medlem af Kunstnerlauget har hun for Forældrene Interesse. Kun Digtere og Malere har Lod og Del i Poesien. Man forstaar da let, hvorfor *Lucinde* ikke kunde bringe noget socialt Resultat.

Men havde Bogen end intet praktisk Udslag, og var den end for marvles til at kunne virke til nogensomhelst Art af Reform, saa laa der dog en Praksis bag den.

Lad os kaste et Blik paa Novellens Figurer.

Paa en Baggrund af den dybeste Foragt for al Virkelighedens Prosa og alle Samfundets borgerlige Forhold tegner Bogens Hovedpersoner sig som talende Skyggerids. Skriftet skammer sig ikke ved sin erotiske Lære, det føler sig i sin Renhed hævet over Mængdens Dom: «Ikke blot den kongelige Ørn tør foragte Ravnens Skrig, hedder det; ogsaa Svanen er stolt og bryder sig ikke om dem. Den har ingen anden Bekymring end den, at dens hvide Vinger ikke maa tabe deres Glans. Den tænker kun paa at klynge sig til Leda's Skød uden at lade sig skræmme, og paa at udaande Ait, hvad der er dødeligt i den, i Sang.»

Billedet er smukt og kækt, men er det sandt? Leda og Svanen er blevene behandlede paa saa mange Maader.

Julius er en «sønderrevet» ung Mand, naturligvis Kunstner, om hvem vi i *Lehrjahre der Männlichkeit*, et Afsnit, der indeholder, hvad Flaubert har kaldt *l'éducation sentimentale*, erfarer som det mest betegnende Træk, at han kunde spille Farao med den tilsyneladende heftigste Lidenskab og dog være adspredt og fraværende, i et Øjeblik's Hede kunde vove Alt og saasnart det var tabt vende sig ligegyldig bort. Kan dette Karaktertræk nu end ikke afløkke os Beundring, saa maler det dog taalelig godt en nydelsessyg og udbrændt Natur, der uden kraftig Drift til Handling søger Pirringsmidler i en slap og koldtfortvivlet Lediggang. Hans Udvlingshistorie betegnes udelukkende af en Række Kvindenavne, saaledes som meget unge Menneskers saa ofte gør. De paagældende Kvinder skitseres flygtigt som med en Blyant i et Album; kun et af disse forberedende Billeder er mere udført, Portrættet af en i østerlandsk Ørkesløshed fuldstændig opgaaet Kameliadame, der som Kameliadamen hæver sig ud af sin Livskres gennem en oprigtig Forelskelse og dør, da hun ikke bliver forstaaet eller troet. Hun gaar ved et Selvmord ud af

Livet med en glimrende Afslutning af det Hele og synes, som hun skildres, siddende i sit Boudoir omgivet af store Spejle, jndaaødende Parfymer, med Hænderne i Skødet at skulle levendegøre Billedet af den æstetiske Bedøvelse og Selvfortabelse og Selvbeskuen, i hvilken Romantiken gik op. Efter at have gennemgaaet en Mangfoldighed af alle lige dybt modbydelige erotiske Tilstande lærer Julius endeligt sit kvindelige Modbillede Lucinde at kende, af hvem Indtrykket ikke mere udviskes. «Han traf i hende en ung Kunstnerinde [naturligvis!], der som han lidenskabeligt tilbød det Skønne og syntes at elske Ensomheden og Naturen lige højt. I hendes Lidenskaber følte man altid et frisk levende Pust. Hun drev Malerkunsten ikke som et Erhverv eller en Kunst [ikke Alvor! ikke Nyttel!], men kun af Lyst [Diletanteri og Ironi!]. Hun henkastede kun Vandfarveskitser. Til Oliemaleriet havde hun manglet Taalmodighed og Flid [ingen Flid!]. Lucinde havde et afgjort Hang til det Romantiske [naturligvis! hun er jo lutter Romantik]. Ogsaa hun var af dem, der ikke lever i den almindelige Verden, men i en eget selvdannet... ogsaa hun havde med kæk Beslutning sønderrevet alle Hensyn og Baand og levede fuldkommen frit og usafhængigt.» Fra det Tidspunkt af, da Julius lærer hende at kende, bliver ogsaa hans Kunst mere varm og besjælet. Han maler det Nøgne «i en Strøm af besjælende Lys». Hans Skikkelser syntes «besjælede Planter i Menneskeskikkelse».

Let og melodisk i stedse vakt og tilfredsstillet Længsel flyder for Julius og Lucinde Livet hen «som en skøn Sang». Handlingen foregaar som i et Atelier, hvor Staffellet staar nær ved Alkoven. Lucinde bliver Moder, og herved er Naturægteskabet indviet. Det er Barnets Tilblivelse, der grunder det. «Hvad forhen forenede os, var Elskov og Lidenskab. Nu har Naturen forenet os inderligere.» Ved Barnets Fødsel faar Parret «Borgerret i Naturtilstanden», formodenlig Rousseau's, den eneste Borgerret, det synes at have sat Pris paa. Sociale og politiske Rettigheder er ligesaa ligegyldige for Romantikerne som for Kierkegaards Helt hos os, der mener, man bør være glad, at der er Nogen, som gider regere, saa vi Andre kan være fri.